

TARJIMADAGI ASOSIY MUAMMOLAR

Dilbar Anvarjon qizi Alimboyeva

Samarqand davlat universiteti

Kattaqo'rg'on filiali talabasi

Email: dilbaralimboyeva789@gmail.com

Telefon raqam: +998915393976

Annotasiya: *Tillar o'rtasidagi strukturaviy farqlar, madaniy farqlar, qo'shma so'zlar va hokazo. Ushbu maqolada biz tarjimonlar, foydalanuvchilar va butun sanoat duch keladigan tarjimaning asosiy muammolarini ko'rib chiqamiz.*

Kalit so'zlar: *Til, tarjimon, tarjima, grammatika, tajriba, tadqiqot, qo'shma so'zlar, madaniyat.*

Abstract *Structural differences between languages, cultural differences, compound words, etc. In this article, we look at the main translation challenges facing translators, users, and the industry as a whole.*

Keywords: *Language, translation, translation, grammar, experience, research, compound words, culture.*

Har bir sohada bo'lgani kabi, tarjima sohasida ham bir nechta tarjima muammolari mavjud; ba'zilariga tarjimonlar, ba'zilariga esa mijozlar duch keladi; Boshqalari esa tizimli muammolar deb hisoblanishi mumkin, chunki ular tarjimaning o'zi uchun muammo tug'diradi. Garchi biz tarjimaning har bir muammosiga to'liq mos keladigan yechimni bera olmasak-da, ko'plab tarjimonlarning tajribalari asosida tayyorlangan ba'zi maslahatlar yordamida ularning ta'sirini yumshatishimiz mumkin. Quyida, men asosiy tarjima muammolari va ularning yechimlari bo'yicha top 10 talikni shakllantirdim.

1. Tilning tuzilishi

Ingliz va boshqa tillardagi jummalarning tuzilishi boshqacha bo'lishi mumkin. Bu tarjimaning asosiy tarkibiy muammolaridan biri hisoblanadi. Har bir tilda so'zlashuvchilar tomonidan qo'llaniladigan madaniyat ham boshqacha bo'lishi mumkin. Ko'pgina tillarda ma'lum atamalar umuman yo'q bo'lishi mumkin. Bu tarjimonning kundalik hayotida duch keladigan eng ko'p uchraydigan qiyinchiliklaridan biri, shuningdek, tarjima qilish qiyin bo'lishining asosiy sabablaridan biridir. Misol uchun, ingliz tilida sifat otdan oldin qo'yiladi, lekin fransuz tilida sifat otdan keyin keladi. Arab va ba'zi boshqa tillarda to'g'ri olmosh fe'lning bir qismi bo'lib, gapning jinsi va tovushini belgilaydi. Chalkashmi? Shunday bo'lishi mumkin! Til murakkab, keng va doimiy rivojlanishda bo'lgan jarayondir. Tarjimon har bir tildagi aniq tuzilmani bilishi, tegishli tuzilmadan foydalanishi va tarjimaning ma'nosini ham o'zgartirmasdan bajarilishini ta'minlashi kerak.

Yechim: Tajribangizni oshiring.

Siz yaxshi biladigan bir nechta tillarda kuchli tajribaga ega bo'ling. Asl hujjatning ma'nosini yoki mazmunini o'zgartirmasdan saqlab qolganingizga ishonch hosil qilish uchun tarjimaning grammatik jihatdan to'g'ri tuzilganini tekshirib ko'ring.

2. Madaniyatdagi farqlar

Har bir tilda so'zlashuvchilar tomonidan qo'llaniladigan madaniyat va shevalar ham turlicha bo'lishi mumkin. Ko'pincha so'zlashuv tili rasmiy tilga o'zgartirilgan holda tarjima qilinadi, bu tarjimonning vazifasini qiyinlashtiradi. Tarjima qilinishi kerak bo'lgan til so'zlashiladigan hudud qanchalik katta bo'lsa, shevalar shunchalik ko'p bo'ladi va siz ana shuncha ko'p mos keladigan so'zlarni topishingiz kerak bo'ladi. Misol uchun, inglizlar o'zlarining hazil ramzi bo'lgan quruq va beparvo tarzda labining bir chetini tishlash istehzosi bilan mashhur. Biroq, bunday istehzo nafaqat boshqa tilda so'zlashadigan mamlakatda, balki ular ingliz tilida gaplashadigan boshqa mamlakatlarda umuman foydalanilmasligi mumkin.

Bu yerdagi asosiy muammo hissiyotlarga zarar yetkazmasdan qanday qilib to'g'ri tarjima qilish kerakligi haqida paydo bo'ladi. Madaniyat ham tizimli tarjima muammosi hisoblanadi.

Yechim: Tadqiqot va izlanish.

O'sha tilda qo'llaniladigan eng mashhur so'zlashuv so'zlarini o'rganish uchun internetni qidiring va eng ko'p qo'llaniladigan lahjalar va shevalar bilan tanishib chiqing. Bu sizga tarjima qilish kerak bo'lganda katta yordam berishi mumkin.

O'sha tildagi filmlar, teleko'rsatuvlar, jurnallar va kitoblarni o'qib o'rganish orqali iloji boricha madaniyatga singib boring. Filmlar va teleko'rsatuvlar mahalliy madaniyat va shevalarni tanib olishda ayniqsa foydali bo'ladi.

3. Qo'shma so'zlar

Murakkab so'z, ikkita yoki uchta sifat va fe'ldan iborat bo'lgan qiyin so'zlardir. Bular tarjimon uchun qiyinchilik tug'dirishi tabiiy. Ayrim qo'shma so'zlar juda oson tarjima qilinadi, masalan notebook- yozish mumkin bo'lgan kitob. Ayrim qo'shma so'zlar esa alohida mahorat talab qiladi, masalan hyphenated – qiruvchi samolyot kabi.

Yechim: Bilimlaringizni jamlang.

Har qanday tarjimon o'z pozitsiyasini tanlashi kerak. Siz barcha yo'nalishlar ichida yetakchisi bo'lishga urinmasligingiz kerak. Bir yoki ikkita mavzuni tanlang va ular bo'yicha mutaxassis bo'ling. Tanlagan mavzuingiz borasida eng ko'p qo'llaniladigan qo'shma so'zlar bilan tanishing va tarjimalarini o'rganing. Ishingizni osonlashtirish uchun tarjimalar tarixi va boshqa shunga o'xshash dasturlardan foydalaning.

4. Ikki so'zdan tuzilgan fe'llar

Ingliz tilida ikkita so'zdan tashkil topgan bir nechta fe'llar mavjud. Bular odatda, fe'l va predlog kombinatsiyasi. Masalan ingliz tilidagi quyidagi birikmalar: break up, break down, break into, break in, break off, break apart, break away; Bularning barchasi turli xil ma'nolarni anglatadi, lekin umumiy tuzilma bir xil fe'l+ predlog.

Bu yerda fe'ldan keyin keladigan predlog unga butunlay boshqacha ma'no beradi. Ikki so'zli birikmani tarjima qilish, tarjima qilinadigan tilda sizga kerakli ma'no berishi dargumon!

Yechim: so'zma-so'z tarjimadan saqlaning

To'g'ridan-to'g'ri tarjima qilishdan ko'ra, ibora yoki fe'l uchun tarjima qilinadigan tilga mos keladigan so'zni topish haqida o'ylang.

5. Yo'qolib ketgan terminlar

Yo'qotilgan atamalar juda keng tarqalgan tarjima muammosidan biridir. Ba'zi tillardagi ba'zi atamalar umuman yo'q bo'lib ketgan bo'lishi mumkin - bu madaniyat bilan ham bog'liq, chunki bu atama va terminlar xalq orasida ishlatilmasligi yoki bunga ruxsat berilmasligi mumkin. Bu tarjimon uchun potentsial qiyin vaziyat bo'lib, muhokama qilinishi kerak bo'lgan yana bir muhim tizimli muammoni keltirib chiqaradi. Faraz qilaylik „farzand asrab olish“ atamasi, boshqa tilda tegishli so'z yo'q, chunki bu sohada bunday terminning o'zi mavjud emas.

Yechim: Mijoz bilan maslahatlashish yaxshiroqdir.

Bunday hollarda , mijoz bilan maslahatlashib, eng yaxshi yo'lni tanlash to'g'risida qaror qabul qilish yaxshiroqdir . Ular dastlabki hujjat so'zini saqlab qolishni taklif qilishlari mumkin yoki o'zlari yangi atamani taklif qilishlari mumkin yoki sizdan imkon qadar haqiqiy ma'noga yaqinroq bo'lgan yangi atamani taklif qilishingizni so'rashlari mumkin.

6. Bir necha ma'noli so'zlar

Ingliz tilida bir nechta so'zlar mavjud bo'lib , ular gap tarkibida ishlatilishiga qarab turli xil ma'nolarga ega bo'ladi. So'zlar ba'zan bir xil talaffuz qilinadi va bir xil yoziladi, lekin turli xil ma'nolarga ega bo'ladi, masalan, break (a plate) yoki take a coffee break. Imlosi bir xil, ammo talaffuzi har xil bo'lgan bunday so'zlar juda ko'p: to lead a conference, yoki a lead pencil.

Imlosi har xil, ammo talaffuzi bir xil bo'lgan so'zlar ham bor, masalan, break va brake, grate va great va hokazo. Ingliz tilida bunday so'zlar yuzlab, shuningdek idiomalar, metaforalar, o'xshatishlar va boshqalar ham mavjud. Biroq, bu so'zlar boshqa tillarda boshqacha bo'lishi mumkin.

Yechim : Juda diqqat bilan o'qing

Tarjimon juda hushyor bo'lishi va ma'noni to'liq tushunish uchun manba matnini diqqat bilan o'qib chiqishi kerak . Shundan keyingina u tarjima ishini boshlashi kerak; aks holda, bu jiddiy xatolarga olib kelishi mumkin.

7. Texnik bilimlarning yetishmasligi

Texnik bilimlarga kelsak, tarjimonlar, birinchi navbatda, tilshunoslar. Ular ba'zi fanlardan yaxshi bilimga ega bo'lsalar ham , odatda bu sohada eng yaxshi mutaxassis bo'lmasligi mumkin. Darhaqiqat, siz odatda ularga doktor emas, mutaxassis tilshunos sifatida murojaat qilasiz. Tarjimonlar odatda ma'lum sohalarga ixtisoslashgan va turli mavzular bo'yicha tajribaga ega bo'lishadi. Lekin ba'zida bu bilimlar tarjimaning ayrim turlari uchun yetarli bo'lmasligi mumkin. Ayrim matnlar texnik jargonga to'la bo'lishi mumkin yoki muayyan protseduralar yoki harakatlar haqida batafsil gapirish mumkin. Bu tarjimonlar uchun muammo tug'dirishi mumkin .

Yechim: Mutaxassislardan yordam so'rang

Agar masala juda texnik bo'lsa, vazifani bajarish uchun sizga ko'p vaqt kerak bo'lishi mumkin - odatdagidan ko'proq. Agar siz nima qilishni bilmay qolgan bo'lsangiz, ba'zi ko'rsatmalar uchun mijoz bilan bog'lanishingiz yoki o'zingiz yaxshi bilgan mahalliy mutaxassis bilan maslahatlashib, ulardan yordam so'rashingiz mumkin .

Bundan tashqari, chuqurroq bilim olish yoki ushbu sohada sodir bo'layotgan yangi o'zgarishlardan xabardor bo'lish uchun o'z ustingizda ishlashingiz muhim.

8. Cheklangan vaqt

Cheklangan vaqt tarjimonlar har kuni duch keladigan eng keng tarqalgan muammodir , chunki ko'pchilik mijozlarga tarjima qilingan matn yoki adabiy ish tezda kerak bo'ladi. Ular vaqt yo'qotishni xohlashmaydi. Agar bu oddiy hujjat bo'lsa, uni belgilangan muddatda tugatishingiz mumkin. Ammo bu texnik atamalarga to'la texnik yoki huquqiy hujjat bo'lsa yoki shevalarga boy va so'zlashuv tilidagi dialoglarga to'la matn bo'lsa , bu ko'proq vaqt talab qilishi mumkin. Mijoz tarjima qilingan hujjatlarni olish uchun izingizdan qolmay yursa, bu tarjimon sifatida siz uchun juda qiyin bo'lishi mumkin.

Yechim: Texnologiya sizning do'stingiz

Jarayonni iloji boricha tezlashtirish uchun iloji boricha ko'proq texnologiyalardan foydalaning - tarjima xotirasi dasturi, kompyuter yordamida tarjima qilish dasturi va boshqalar. Bundan tashqari, siz qila oladigan yagona narsa – ish avvalida ko'proq vaqt talab qilish.

9. Shaxsiy muammolar

Shaxsiy qiyinchiliklar , lingvistik qiyinchiliklardan farqli o'laroq , tarjimon atrofidagi muhit tufayli yuzaga keladi. Biz yuqorida muhokama qilgan barcha muammolar lingvistik muammolardir .

Tarjimon bo'lishning ko'plab avzalliklari bor, lekin ba'zida bu imtiyozlarning ayrimlari muammolarga olib kelishi mumkin. Misol uchun, tarjimon bo'lish mustaqil ish jadvalini o'z ichiga oladi. Bu shuni anglatadiki, siz xohlagan vaqtda, hatto uydan turib ham ishlashingiz mumkin. Agar ish vaqtingizni to'g'ri rejalashtirmasangiz, 24/7 ishlashga majbur bo'lishingiz mumkin. Ulardan tashqari, tarjimon o'z faoliyatida bir qancha boshqa qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Bunga quyidagilar kiradi, Internetga kirish, boshqa tarjimonlar raqobati va hokazolar.

Yechim: Eng avval o'zingizni o'rganing

Ushbu muammolar uchun barchaga mos keladigan tarjima yechimi yo'q. O'zingizni o'rganish orqali yuqorida aytib o'tgan tarjima muammolarini tahlil qiling va ularga birmabir yechim izlang . Siz ushbu muammolarning har birini qanday hal qilishni aniqlab olishingiz va ularni kamaytirish uchun qo'lingizdan kelganini qilishingiz kerak bo'ladi. Hayotdagi boshqa ko'plab muammolar kabi, bu ham intizomli bo'lishga, ish tartibi va jadvalini o'rnatishga yordam beradi. Har doim kimdandir yordam so'rashingiz mumkinligini unutmang!

10. Sifat va xarajat

Bu Tarjima Xizmatlariga muhtoj bo'lgan mijozlar duch keladigan eng keng tarqalgan tarjima muammosi. Tarjima bilan yuzma-yuz kelganda mijoz uchun eng katta qiyinchilik - bu narx va sifat o'rtasidagi muvozanatni saqlashdir. Bu ayniqsa texnik yoki tibbiyotga oid manbalar yoki huquqiy hujjatlar tarjimasida borasida ko'p uchraydigan holatdir . Bunday hujjatlarda hech qanday xato yoki xatolikka yo'l qo'yishingiz mumkin emas, chunki bu o'quvchilar tomonidan noto'g'ri talqin qilinishiga va noto'g'ri foydalanishga olib kelishi mumkin va bu manbaning buzilishiga yoki foydalanuvchiga zarar yetkazishi mumkin; Bu esa, o'z navbatida, ishlab chiqaruvchining obro'sini yo'qotish, huquqiy muammolar va

boshqalar kabi ko‘olab oqibatlariga olib kelishi mumkin. Shunday qilib, siz juda aniq tarjima qilishingiz kerak .

Yechim : Eng yaxshi tarjimon bo'lishni maqsad qiling!

Bu muammoga oson javob yo'q! Tarjima qilish qiyin ish, lekin shuni esda tutingki tarjimon bo‘lishning ko'plab afzalliklari ham bor !

Men bu yerda ayrim muammolargagina to‘xtalib o‘tdim xolos. Ammo tarjima qilishda tarjimon duch kelishi mumkin bo‘lgan bu kabi muammolar talaygina. Albatta ularning har biriga kelgusi vaqt mobaynida yechimlar topiladi. Tarjimonlar ishlari osonlashadi. Axir hali dunyoda tarjima qilinishi kerak bo‘lgan qanchadan qancha manbalar bor. Umid qilamizki, yuqorida berilgan tarjima muammolari va ularning yechimlari tarjimonlik faoliyatini endigina boshlaganlar va umuman tajribali tarjimonlar uchun ham foydali va manfaatli bo‘ladi!

Ushbu maqola

Translate day internet platformasi ma’lumotlari asosida tayyorlandi.